

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**IOAN. PETRI || MAFFEI, || BERGOMATIS, || E SOCIETATE ||
IESV, || HISTORIARVM || INDICARVM || LIBRI XVI. ||
SELECTARVM, ITEM, EX || INDIA EPISTOLARVM || LIBRI
IV. ||**

Maffei, Giovanni Pietro

Coloniae Agrippinae, Anno M.D.XC.

VD16 M 105

Lvdovici Almeidae ad Socios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64627)

Nno superiore cum Ecclesijs
Firandi, alijsque Iustratis in
agro us exituere redijisset, vi
e morbo conualui, de tota per
one mea feci vos per litteras
quas quoniam vobis esse grat
go, pergam ea scribere, que qu
ijs locis euenere, in quibus m

ri ex eo tempore contigit: nam cætera ex alio
ris cognoscetis.

Firandi erat Christianus quidam quintum
& sexagesimum agens annum, scriba Regis
ille apud se in honore habebat, liberaliterq
is igitur Christianus cum animaduertere se
ta exitum appropinquare; susceptas in vira
tura Confessione delere; & (quoniam nullos
cerdos) Bungum vel cum Regis offensione, p
rei familiaris petere omnino constituit. rem
vixore communicat; quæ (vt erat præstan
pietate mulier) consilium vehementer proba
solummodo monuit, vt quàm occultissime
in se Regis iracundiam prouocaret. Quocir
Christianus intempesta nocte confidens
iter intendit: cuius discessu postmodum
parum quod eius opera admodum indige
quod se inconsulto iuuitoque abisset, n
gio statim instructo, misit qui hominem p
tur. Iamque magno suo bono è finibus
regni in Regali cuiusdam diuionem euas
uenientibus qui ad eum capiendum missi
iussu, cui cum Firandensi rege amicitia
eodem Rege postulante oppressus, & in car
ditus est. Firandi vbi cognitum est illum in
nec tamen vt rediret vilo pacto adduci pot
ad eum Rex cognatos ipsius nonnullos, qui ad

contarentur: sed vxor contrà per litteras ei suasit à sus-
 cepto iniret nequaquam desisteret, bonoque animo ef-
 ferret, se laborum ipsius periculorumque breui consortem
 futuram. sed videlicet currentem incitabat. Cosmus au-
 tem vbi id rescivit, egit cum Rege Bungi, vt Christianū
 ad regulò per litteras impetraret: quas qui pertulit lit-
 teras, offendit hominem magna in Deum fide, speque
 subnixam, de se ipso autem adeò demissè, maleque fen-
 ticatem, vt non modò qui in Bungum ad Confes-
 sionem incolumis perueniret, si d qui vllò prorsus be-
 neficio afficeretur à Deo Domino nostro, se prorsus
 indignum affirmaret: tantoque in se ipsum odio erat
 incensus, vt ad quotidianas verberationes & precan-
 di assiduitatem, & alia quoque voluntaria supplicia ad-
 iungeret, tanta cum sui cognitione, vt precibus Chri-
 stiani, qui regiam epistolam attulerat, nequiverit ad-
 duci, quoquam vt de instituta vitæ austeritate remitte-
 ter. Denique solutus in Bungum agrè peruenit tanta
 animi sui cum voluptate, tantasque Deo gratias agens,
 vt rem verbis assequi nequeam. Cuius aduentus cum
 ad cetera multa profuit, tum ad Christianorum fi-
 dem ac spem in Domino, augendam. Eum Cosmus,
 quos alimus domi, institucendis præfecit, & pijs
 quibusdam libris in Iaponicum sermonem vertendis.
 argnum apparet in eo precandi studium, & caritas; &
 vt extrema sit iam ætate, vix vnquam cessantem repe-
 rit. Eum Dominus ad finem vsque conseruet.

Per idem tempus nobilis quædam mulier, prima-
 riæ vxor, ex familia regis Bungenfis, à dæmone
 perata, per campos tanto cum vlulatu, atque imperu fe-
 rat, vt à nemine contineri posset. Hanc sibi Cos-
 mus à Christiano quodam insigni viro commendatam
 se perducit, & in cubiculo publici valerudinarij, per
 suis custodibus adhibitis, collocari iussit. Et quoniam
 eam venerat mulier, se baptismi beneficio sanita-
 ta esse recepturam, habebatque mentis eius animi-
 terexatio dilucida interualla; ijs opportunè Cosmus
 vsus ad eam Christianis præceptis ritè imbucendam,

quibus vt satis crudita visa est, in magna Chrestiana
 corona, eam Dominico die baptizare conuenit.
 mulier tum sanè quieta, sed cum primum capite
 aqua perfundi captum est, tanta repente vi se occu-
 clamoresque edidit ira magnos, vt omnes quos
 eramus, perterrefecerit. Tum Cosmus à quatuor
 apprehensam, teneri ad finem vique Baptismi
 uit: quo absoluto misera fractis viribus conuulsa
 famulorum manus in hospitale cubiculum est.
 Ex eo tempore nullum eiusmodi incommodum
 molestiam hucusque perpessa est. quare & Chrestianorum
 fides non mediocriter aucta, & manentia
 za permotus est, vt ab Rege petierit, sibi per eum
 Christiana sacra suscipere: quod ei Rex ita petenti
 terque permisit, vt diceret gratum sibi fore, si ea
 qua familia imitaretur itaque baptizatus
 beris, cognatis, & famulis, sanè quam in vici-
 ciunt. Ego interea vires è morbo collegeram.
 mensis Octobris initio misit me Cosmus
 Christianis domesticis vno, ad templa quinque
 varijs locis regni Banganis commode
 extructa. mentem in eo itinere posui, multos
 zai ethnicos; Christianos autem docui, qui
 templa concelebrarent, sermonesque inter se
 ne sererent, si quando ad urbem venire non possent.
 dam etiam arcas defixis Crucibus Christianis
 turæ dicauimus: deniq; in singulis templis
 seu piaculare granum relictum cum codicibus
 scriptas grati indulgentias contineret. In
 mum reuersus, Cangoximam mense decembris
 profectionis causa fuit Emmanuelis Medice
 sex Lusitanis aduentus, qui vt per Confessionem
 tis sunt absoluti, Cosmum rogarunt etiam
 vt me Cangoximam ad hyemem ibi cum
 dam, Christianos visendos, & promulgandis
 Euangelium mitteret. id ipsum Regi quoque
 mano fore gratissimum, quippe qui meam
 voluntatem scriptis ad Prætorem Indiarum

que ad Antonium Quadrium eidem prouinciæ pro So-
 cietate Præpositum, ostendisset. è Bungo igitur (vr dice-
 bamus) profecti, gelu, & frigoribus maximis, quadri-
 duo ad mare peruenimus: cum semper, vbi sub vespe-
 ram constiteramus, verba de rebus diuinis ad incolas
 fecissemus. Inde solutis anchoris, inter nauigandum, ad
 uerbo vento in oppidum sanè frequens coacti descen-
 dere, cum spectaculi nouitate permota (nunquam enim
 Lusitanos antea viderant) magna hominum vis ad nos
 conuenisset, per eam occasionem eis Euangelium nun-
 tauimus: quo illi audito, obtupefacti, ad nos audien-
 dos iterum ac tertio rediere, atque vniuersi pænè pro-
 fessi sunt, nisi Reguli metus obstaret, se Christo nomina
 libenter daturus, idque eo cum animi dolore sensuque,
 vt nos ad misericordiam prouocarent. Dixi me cum
 Regulo acturum (qui Bungensis Regis est stipendiari-
 us) vt cuilibet Christiano esse impunè liceret: eosque
 solatus vt potui, ex eo loco discessi. digressu meo la-
 crymæ nonnullis oborta, vt si diu mecum vixissent,
 apud quos non toto biduo fueram. ex quo facile iudi-
 care possitis, quanta sit huius gentis ad humanitatem,
 religionemque propensio. Angunem delati, & à Re-
 gulo peramanter excepti, vt primum opportunum
 est visum, de rebus diuinis, & animorum immorta-
 litate cum eo colloqui cepimus: multisque sermo-
 nibus vitro citroque habitis, cum etiam familiæ
 partem à cœna ad audiendum accessisset, sera iam
 nocte ab Rege dimissi, nauarchum quendam Lusita-
 num sanè tempestinè conuenimus: cum enim nostra
 hortatione permotus, concubinam, ex qua duas susce-
 perat filias, iusta cū dote in matrimonio legitimo collo-
 casset, paucis post diebus est mortuus. Ex eo portu Ta-
 marim tendentibus, vbi Emmanuelis Mendozæ na-
 uis instatione erat, a ex itinere occurrit Hexandoni vi-
 ci principis, in edito monte posita, omnium quas in vita
 videre me memini, & loco & opere munitissima. quippe
 quam decem fere propugnacula cingunt, inter se non
 nisi ponte subdactili perita, magnoque intervallo di-

stantia, fossis ita profundis, vt despicentium cœli-
 tudo caliginem offundat, perpetuo (vt aiunt) dicitur
 mentis exciso: quod equidem vix hominum manu
 poruisse crediderim. ibi cum Hexadoni uxorem
 tuordecim præterea Christianos multis iam anno-
 cis Xaueius Deo peperisset, mihi faciendum
 maui, vt me ad eos consolandos, confirmandos
 ferrem. qui me omnes, sed vxor præsertim Hexa-
 amicissimè acceptum, multa cum de Franco-
 rio, tum de Bungenli, Meacensi, cæterisque in
 constitutis Ecclesijs percontati, felicique ipsorum
 gressu valde lætati sunt. me autem idcirco emittentem
 viderunt, quod iam diu neminem omnino e
 nostra conspexerant. quo toto tempore intra
 in Christiana fide partim senis cuiusdam Chel-
 norati viri velut magistri familiæ studio, partim
 quibusdam miraculis diuina prouidentia
 Relictum sibi libellum descriptis Xaueius
 nijs, alijsque precandi formulis, æque ac factas
 as pia mulier admodum religiose custodiebat
 virtutis remedium. Etenim ægrotos compertis
 Hexandonum iam desperatum, corpus
 imposuit libellus ille sanauerat. Nec minor
 nex traditum sibi ab eodem seruabat flagellum
 guli Christiani interdum (nec enim sapienter
 ille, veritus ne vsu nimio absumeretur) se
 fuerant, quod eam rem non solum animis
 iam corporis prodesse diuinitus intellexerat.
 licet ipsa quam diximus, morbo grauissimo
 cum varia medicamenta frustra tentasset, ad
 gellum postremò confugiens; Francisci Xaue-
 tandum est, meritis continuo in pristina
 nem est restituta. cum omnibus igitur de
 familiariter colloquutus, ara etiam excelsa
 rissima Virginis imagine pereleganti, quam
 cum attuleram; pueris nouem, in ijs duobus
 filijs Baptismo lustratis (quos iam senex ille
 dimētis imbuerat) incredibili cū corā

manè discessi, comiteque ab ipsis affatim instructus, atque pollicitus me in reditu, quindecim dies apud ipsos commoraturum. Cāgoximam simulatque peruenimus, Regem adiui confectum, eoque collaudato quod Euangelium in suo regno promulgari cuperet, multisq; præterea verbis habitis, petij vt liceret mihi in præsentia Tamarim vsque ad Lusitanorum stationē excurrere. quod ille cum permisisset ea tamē conditione, vt auum ipsius ex itinere inuiserem; Tamarim tridui itinere, diuertentes ad Regis auum, ire perreximus, maxima niuium copia, quæ aciem oculorum rerunderet, viaque teterrima, occulis passim occurrentibus foueis, è quibus iumenta se læge admodum expedirent. In eo igitur portu, ægrotis primum curatis, quorum ingens erat numerus partim læuitia frigorū, partim etiam cibariū inopia deinde ethnicis nouem, qui id ipsum à me diu multumque contenderant, baptizatis: certo præterea nauis loco, ad foeminarum tutelam de Iaponijs coemptarum (quas illi ex ora Sinarum aduexerant) custodibus binis appolitis, denique communi consilio indicta pecunia multa, si quis temere iusurandum vsurpasset, (latè enim patebat hoc vitium) Cāgoximam redij, & conciones ad Christianos habere institui. nam ethnici veriti Bonziorum offensionem, ad nos venire non audebant: quod ego cum animaduertissem, cepi cōsiliū familiaritatis, si quo modo possem, atque amicitia cum Bōzijs inuendæ, quò deinde populus ad nos maiore cum fiducia ventitaret. Erat in eo ordine vir quidam insignis, magna etiam ante id sacerdotium existimatione, rum vero & Regis ipsius consiliarius, & amplis cœnobijs tribus summa cum potestate præpositus. Hunc igitur adij, colloquio ad oculos curandos, quibus ipse laborabat, allato: quæ ille meo sanè quàm lætatus aduentu, sibi valde optatum fuisse dicebat, quæ Xauerius disputaret, cognoscere, sed interpretem defuisse. Inde me multa de summo rerum opifice, de immortalitate animorum, de tempestatū varietate, terræ tremoribus, pluuijs, alijsq; rebus huiusmodi interrogans, magna sua cum voluptate to-

tam eam noctem apud se detinuit. Quibus ille sermo
 bus captus, cum ad me sæpe, alio item Bonzio cum
 ego vicissim ad illum familiariter venturam, eam
 doctrinam nostram tum apud alios, tum apud Regem
 ipsam ita collaudasset, vt Rex Xixona (hoc est Saxo-
 nem) publicè responderet, vel eo Regis testimonio,
 confirmata atq; illustri mea cum Bonzio consuetu-
 animati ethnici ad nos audiendos venire cœperunt.
 bus multos Deo adiuuante ad Christum adiun-
 In eo numero fuere primarij duo Regis ipsius cœ-
 quos catechismo institutos vnà cū vxoribus & par-
 milia (triginta quinq; in vniuersum fuere) baptizati
 quorum deinde omnium ope ac studio sacrum Deo
 mino templum exstructum est.

Rebus ita constitutis, per Christiani nuntium
 Hexandoni magnis precibus accessus, optimè
 Christianorum, tum etiam reliquorum studijs
 nopere expetentium deesse non potui: e quibus
 quinque primarij audito aliquoties Evangelio
 siam adscripti sunt: in ijs quidam adeo excellen-
 nio, vt in commentarium relatis ijs, quæ de me
 rat, librum confecerit exorsus ab ipso mundi
 vsque Christi Domini nostri in terras aduentum
 præcipue cruciatibus singillarim enumeratis, quæ
 lucubratio & hominibus illis, & alijs etiam popu-
 quos eam ego ipse deinde circumtulit, maiorem
 dum profuit. Idem iussus à me laponica quædam
 ra de Christiana religione describere, mandatum
 de arripuit, vt opus vniuersum (omnino folijs
 quinquaginta constabat) vnus dimidiatus
 tio absoluerit. Hunc ego, & Hexandoni filium
 ximum, quem Xauerius baptizauerat, doceri in
 plo cæteris Christianis præfeci, regula præterea
 in eo munere obeuando tenerent, quam quidam
 quibus otium suppetit, diligenter incubant,
 verò librarius ille quem dixi: qui quidem Christi-
 ctionibus, & commentationibus mirifice
 seque cum libro quem à me descripsi, in laudem

quæque legit ex eo secum identidem reputans, tanta voluptate perfunditur, quod ad hanc Dei rerumque celestium cognitionem perueniret, ut lacrymas præ gaudio continere non possit. Is ipse in Christianorum cœtu post Litanias publicè decantatas interrogatus à me quidnam esset facturus, si Rex ei diceret, Christiana sacra se deseras, quoniam ex meis popularibus es, meisque sumptibus victuras, responsum se dixit illico: Here, vis ne me in re sine fūco ac simulatione beneuolum? in re tua familiariter procuranda fidelem? vis me submissum? vis perferentem iniuriarum? vis denique in omnes elementem ac benignū? iube me esse Christianum: hæc enim virtutes omnes vna religio Christiana complectitur. Ac cæterorum quoque Christianorum (ad quorum numerum ibide alij septuaginta per eos dies accesserunt) egregia pietas, assiduū precandi studium, mirus inter se amor atque concordia cernitur; vna tantum res ipsorum animos vehementer angebat, quod d'Hexandonus communium memorum Ecclesiæ expers tam diu in Iaponica superstitione persisteret pro cuius conuersione eum preces ad Deum, & lacrymas cuncti, sed vxor ipsius præsertim quoti die funderent: tum ego eiusdem vxoris rogatu hominē adij, & ex eo quaesivi, cur veritatem sepe iam cognitam depositis Iaponiorum erroribus se qui negligeret. Tum ille Deum testatus Christianam religionem sibi planè probari, alioquin permitturum se nequaquam fuisse, ut eam familia sua tota susceperet; vna re quominus eos imitaretur, impediri se dixit, quod vereretur, ne grauius animum Regis offenderet: sperare se Deo propitio fore aliquando, ut Rege ipso libente, Christum, quem intimis sensibus adorabat, palam ac liberè profiteri posset, quo illius responso Christiani valde lætati sunt. Inde cum rursus ad Cangoximanos venissem, Cosmi litteris per Christianum Bungensem ad me perlatis eo consilio sum reuocatus, ut ad Regem Vocoxiuræ proficisceret, qui nos in suū regnū liberalissimis conditionibus invitauerat: eum præter alia multa, & Lusitanis omnibus in eum portū commeatibus, quique cum ipsis negotia

con-

contraherent, in decennium ab omni portorio immu-
 tem se daturum esse promississet, & qui quid circa et
 ad passuum octoginta millia Cosmo obtulisset, ut
 eos fines ethnicus nemo ipsius iniussu habitare possit
 Cangoxima igitur institutus qui Christiano gregem
 plurimum statis diebus aduocato, pastorum vice ac mun-
 datione fungerentur, baptizatisq; ijs, qui iam ad id Sacramen-
 tum uidebantur, ceteros quibus potui uerbo sum col-
 tus: duos praesertim Bonzios illos, de quibus dicitur
 in discessu meo perquam studiosè Christo nomina
 fitentes, in aliud tempus idcirco reieci, quod à curia
 Iaponico ritu Regis procerumq; funeribus, non tam
 ne se posse desistere dicerent, eaq; re Christiana facta
 ipsi apud se taciti colerent, minimè polluta uidebantur
 tur, denique à Christianis vario commatu perorantibus
 instructus, & magna cum doloris amonitione signifi-
 canter dimissus, ad arcem Hexandoni (quae ab oppido
 Cangoxima passuum abest decem & octo millia) discessit
 tur, biduum substiti, atq; inde incredibili Christiano
 lore ac gemitu, ipsis etià ex arce summa summis ab
 re me deducentibus, & quasi in eo salus omnium
 retur, ita me ut celeriter ad se redirem, enixe rogantibus
 conscendi, & decimo septimo die in Bungu magna
 strorum gratulatione perueni, atque inde uenit
 Quintiles Vocoxiuram, qui locus ultra Iuan-
 quatuor & viginti passuum millibus, discessit, quum
 ueni, salutatis ex itinere Facatilibus (qui cum
 multumque Euangelio restitissent, bellis deinde
 miti ac uelut subacti, diuinum semen libentius
 runt, bonamq; in primis virtutum frugem ediderunt)
 Vocoxiuram primum adij, qui me honorifice
 uiuio excepit, deinde cum eius ministro, qui Regem
 us nomine ad Cosmum litteras dederat, de re
 gere institui, cumque ille quaedam ex ijs quae
 lam nobis ultro detulerat, reuocaret, faciem demum
 istimaui, ut ad Cosmum scriberem, eique
 tegram referuarem. Ad portum igitur reuersus, dum
 Christianos ex instituto adiuuandos incumberem,

nuntij persecuntur, quanto cum rei Christianæ adiuu-
to Damianus Iaponius familiaris noster excellenti pie-
tate virtuteque iuuenis, qui nuper Facatenſibus quoque
ſumma cum omnium admiratione operam nauarat e-
gregiã, in eo oppido verſaretur. nec ita multo poſt, que-
dam parantibus nobis, quæ ad Coſmum mitterentur,
ecce tibi repente aſſertur ipſum adſeſſe Coſmum. Primò
incredibilis viſa res: ea Coſmi ætas ac valetudo, ea diffi-
citas itinerum eſt; ſed vbi iam ad portũ applicuit, quan-
to gaudio affecti ſimus ſacili⁹ eſt vobis exiſtimare, quã
mihi ſcribere. is me conſeſſim ad Regem legauit, vt cum
eo rem omninò tranſigerem. quòd ego cum feciſſem ab
latis etiam ſyngraphis, in Bũgum ipſius Coſmi iuſſu ad
epulas in ædibus noſtris (id enim ſemel in anno ſolenne
eſt) Regi Bungenſi parandas excurri: quòd ſecum ille fili-
um hæredem regni futurum meo rogatu cum proceri-
bus duxit. Cumque in eo conuiuio candidati pueri no-
ſtri domeſtici quattuor magna cum omnium delectatio-
ne ſolibus canerent, Regis filius menſa relicta ſeſe ad e-
quales ſuos hilariter ac feſtiuè recepit. puer ille, quidem,
ac pæne porius infans (annum quippe agit quintũ) ſed
in quo ſenſus animi ac ratio longè præcurrat ætatem. è
Bungo ruruſus Vocoxiuram reuerſus, qui locus à Chri-
ſtianis incolitur, habetque in monte ſummo Crucem,
euz eminus valdè conſpicitur, à Petro Barreto nauar-
cho Luſitano deſixam, quòd eodem loco tribus dein-
ceps diebus ſub veſperam, inſpectante ſe, alijsque com-
pluribus, ſublime in aère ſignum Crucis apparuiſſet.
Coſmum ſanctiſſimis (vt ſolet) occupationibus diſtri-
ctum offendi. Tanti ad eum Confeſſionis & Eucharistię
cauſa concuſus vndique Chriſtianorum fiebant, vt
omnis perturbatio vitandæ cauſa, riteni per vices
ordine ſibi ſuccedere iuberentur. quorum erat ita ma-
gna in Coſmum obſeruantia ac veneratio, vt coram
eo oculos attollere non auderent: tanta religio ac pie-
tas, vt in ſacris myſterijs obcundis, ac præſertim in cor-
pore Chriſti ſumendo, copiam lacrymarum effunderet:
ita denique animi virtus, ac probitas morum, vt barbari
ipſi

ipſi Chriſtianorum vite admiratione ſeſe colligunt. ſeu
ſauiorem vltro diſciplinam induerent. Per coſmum
carenſum Praefectus nauigium cum hominibus ſex
ginta ad Coſmum miſit rogatum, vt quoniam inter
libris ſuis in praelio ſelopsis ſeti grauitate & grotan-
pem illis ferre ne grauaretur. Fecit Coſmus, vt ſua
e domesticis noſtris adoleſcentem Iaponiu mittentem
rurgiae laude praſtantiſſimum, qui non modo vulnere
eius artiſcioſe glandibus mira felicitate ſanauit, ſed
iam oblatam ſibi mercedis loco magnam argenti
ſtupentibus barbaris conſtanti animo exceſſo
diauit. Qua re commotus Praefectus, vt nos alioquin
ne remuneraretur, im munitati noſtrae toto ſua
imperio, qua ſaepe nobis iter habendum intellegent
blicis diplomatibus cauit.

Reſtat vt epistolam hanc eximia indolis adoleſcentis
comemoracione concludam: in quem cum omnia
mi & corporis bona quaſi ſecum ipſa certans nauigium
geſſerit, tum etiam dona acceſſere caeleſtia, quae legere
re pueri ingenium, memoriam, oris corporisque
dignitatem ac ſpeciem multo admirabiliore efficit
tanta enim in eo caſtitas ac ſanctimonia certant, vt
ſtauo quoque die poſt confeſſionem ritè peractam
ſte Euchariftiae conuiuium non ſine lacrymis inter
ta vero animi ſubmiſſio & humilitas (cum alioquin
dum loco ſit natus) vt ad Bungenſem inuſitatum
ſiam à Gaſpare miſſus ex vrbe Saſaio, bona cum
tum venia, quos puer precibus expugnauerat, ſua
que peruenit, vt ſcilicet vaus è Chriſtianorum
deretur, non modo comam ſibi rotoderit, quod
pone valde inuſitatum eſt, verum etiam omni
re cultu ornatuque abdicato; de contemnentibus
manis publice diſputare inſtituerit. Idem in patria
parentibus reuocatus, Vocoxiuram, vt inde Saſaio
nauigaret, à Coſmo perductus eſt, quem auium
in vrbe Firando apud vxorem Antonij vin
iuſque ancillas, cum ſe per id tempus ad ſacra
ſionem pararent, de Pœnitentia ſane oppone

fecisse: quam ille Christianæ philosophiæ partem, iam ante
 te sapienter à se tractatam, callet egregie. Huiusmodi pue-
 ri sunt (fratres mihi carissimi) quorum opera faceret amor
 ris diuini Deo aspirante Iaponiorum cordibus iniectum
 in speramus: atque ob id ipsum apud nos delectam eo-
 rum manuum Societatis nostræ præceptis atque institu-
 tis imbuimus. Interea Socios omnes nostros per Iesum
 Christum obtestor, ab eo precibus impetrent, ut mihi
 det in ipsius obsequio ac famulatu vitam ponere. ex Iapo-
 pone octauo Calend. Nouemb. M. DLXII.

REGIS CANGOXI
 manorum ad Lusitanum In-
 dix Prætozem.

ANNO superiore cum duo ex Societa-
 te IESU meum in hoc regnum con-
 cionandi causa venissent; bellicis oc-
 cupationibus impeditus, quem & ego
 cupiebam & ipsi merebantur hono-
 rem, illis habere non potui. Eadem
 fuit causa, cur Lusitani ad Omangum
 ponum nauis delati, non modo perinde ac voluntas mea,
 & ipsorum dignitas postulabat, accepti non sint; sed et
 iam pro piratis habiti (quibus ora maritima per id tem-
 pus erat infesta) commisso prælio Alphonsum Vasorum
 non sine meo quidem dolore, è suorum numero ami-
 serunt. Tu si ad me litteras dederis, magno me decore
 ductum atque ornatum existimabo, atque ipse vicissim
 ad te scribam quotannis. Lusitani verò, vel sacer-
 dotes tui, si ad me cum tuis litteris venerint
 eo erunt apud me loco, qui rebus tuis
 iure debetur. Xaxuma anno
 quarto.